

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Gymnázium sv. Moniky, Prešov
4. Názov projektu	Zvýšenie kvality vzdelávania v Gymnázium sv. Moniky v Prešove zlepšením čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti.
5. Kód projektu ITMS2014+	312011W807
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub pre finančnú gramotnosť
7. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Gymnázium sv. Moniky
8. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Dávid Bednárík
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.gymonika.sk

10. Manažérske zhrnutie:

klúčové slová: aktualizácia, inovácia, metódy, spolupráca, implementácia, triedny učiteľ

krátka anotácia:

Pedagogický klub pre finančnú gramotnosť nám umožnil stretávať sa a spoločne premýšľať, pracovať a hodnotiť ako zefektívniť prácu učiteľa v oblasti finančného vzdelávania podľa súčasných požiadaviek doby pre našich žiakov, ktorí sú každý deň vystavený rozhodovaniu v oblasti peňazí. Snažili sme sa novými inovatívnymi metódami prispieť k tomu, aby ich rozhodnutia boli správne a efektívne. Počas pedagogických klubov sme sa snažili spolupracovať s požiadavkami triednych učiteľov ale aj iných kolegov s ich potrebami na triednických hodinách a tak priblížiť témy finančnej gramotnosti čo najväčšiemu počtu žiakov a kolegov. Taktiež sme zhrnuli prácu a spoluprácu v rámci súťaží a iných foriem spolupráce s inštitúciami, ktoré sa venujú finančnému vzdelávaniu. Netreba zabudnúť aj na spätnú väzbu, ktorá je nevyhnutná na aktualizáciu metód a ich následná implementácia.

11. Zámer a priblíženie témy písomného výstupu :

V tomto polroku sme mali možnosť stretnúť sa 10 krát a tak sme mali možnosť venovať sa rôznym témam, ale hlavne ďalej rozširovať našu databázu úloh, aktivít, metód, videí. Taktiež sme sa zamerali na prácu s triednymi učiteľmi. Taktiež bolo potrebné aktualizovať už skôr uvedené aktivity a metódy ale aj ich vhodnosť pre lepšie použitie pre potreby žiakov a učiteľov.

Jadro:

Popis témy/problém

Obsahová náplň pedagogických klubov pre finančnú gramotnosť sa opiera o plán práce pedagogického klubu. V tomto polroku sme nadviazali na minuloročnú prácu a pokračovali v zadaných cieľoch, ktoré vnímame ako najdôležitejšie.

Na prvom pedagogickom klube v súlade s plánom strenutí pedagogického klubu pre finančnú gramotnosť sme sa zaoberali témou rozbor učiva a možnosti využitia zistení. Cieľom bolo zdieľať skúsenosti z aplikácie jednotlivých metód a ich využívania na hodinách jednotlivými členmi pedagogického klubu.

V úvode pripomenul Mgr. Bednárík závery a odporúčania z minulého stretnutia, zároveň reflektoval svoje skúsenosti s využitím metód na vyučovaní. Najlepšiu spätnú väzbu od žiakov zaznamenal pri využívaní najmodernejších metód predovšetkým z knihy *Paula Ginnisa EFEKTIVNÍ VYUKOVÉ NÁSTROJE PRO UČITELE (Strategie pro zvýšení úspěšnosti každého žáka)*.

Obzvlášť nasledujúce konkrétne metódy:

1. Poraz učiteľa

Cieľom metódy je prinútiť žiakov dávať pozor. Je to zároveň zábava a učenie hrou pre žiakov, ak im vysvetlíme, že počas výkladu, robenia poznámok prípadne popisu pracovného postupu urobíme niekoľko chýb a ich úlohou je nás „nachytať“, teda dávať pozor a postrehnúť chybu učiteľa. Ich cieľom je zaznamenať chyby, konzultovať ich v dvojiciach a v skupinách. Uvažovali sme aj o možnosti najlepších motivovať bonusovými bodmi. V tomto prípade posilníme namiesto kooperatívnosti súťaživosť v triednom kolektíve.

Variáciou je aj obrátenie rolí a príspevok s chybami si pripraví žiaci (napr. pri opakovaní učiva) a ak učiteľ chyby neodhalí, je porazený a zvíťazili žiaci.

Podľa Mgr. Bednáríka je táto metóda veľmi zábavná a prínosná. Prvýkrát si pripravil on zhrnutie novej látky s chybami a žiaci mali hľadať chyby. To ich veľmi bavilo. Sústredili sa

na jeho slová. Je viacero možností. Ak je učivo náročnejšie, dá sa dopredu uviesť, aké bude množstvo chýb a rozdeliť žiakov do skupín, ktoré môžu medzi sebou súťažiť. Ďalšou variáciou je, aby si zhrnutie s chybami pripravili žiaci. Výhodou tejto metódy je aj to, že je možné použiť ju pri akejkolvek téme aj na iných predmetoch.

2. Signalizačné karty

Cieľom je získať bezprostrednú spätnú väzbu od žiakov k práve preberaným témam. Žiaci majú pripravené signalizačné karty – ako semafor, prípadne emotikony. Môžu ich použiť kedykoľvek počas hodiny na vyzvanie alebo aj bez vyzvania učiteľa. Karty veľkosti A5 alebo A6 má pripravené učiteľ, rozdá ich žiakom na začiatku hodiny, prípadne pred konkrétnou aktivitou – opakovaním, preberaním nového učiva... Žiaci nimi odpovedajú na otázky v zmysle: oranžová – neviem určite či rozumiem, červená – nerozumiem, zelená – som si istá/ý, že rozumiem. Žiaci dvíhajú karty, alebo ich vyložia na lavicu. Aktivizuje ich to, že sa kedykoľvek môže učiteľ opýtať, teda musia aktívne počúvať a zároveň fakt, že sa hýbu pri samotnom vyberaní a dvíhaní kariet. Podľa Bednárika aj Lazorovej je táto metóda veľmi vhodná, pretože aktivizuje jednak vizuálne aj kinestetické typy žiakov. Je vhodná pri témach, ktoré sú náročnejšie, učiteľ tak získa okamžitú spätnú väzbu. Vyučujúci sa tiež môže opýtať žiakov, čomu konkrétne nerozumeli a ešte raz vysvetliť danú tému. P. Lazorová tiež uviedla, že tieto kartičky sa dajú použiť aj pri súhrnnom opakovaní pred testom, kedy žiaci dostanú možnosť vyjadriť svoj názor, do akej miery chápali danej časti učiva.

Ďalšou metódou, ktorú hodnotili, bola:

3. Konverzia

Tu je úlohou premeniť daný materiál na inú formu. Typické spôsoby konverzie sú previesť text na pojmovú mapu, text na scenár, text na obrázok, text do formy poznámok cez odrážky, text na plán kľúčových slov...). V prípade obrátenej konverzie sa prevádza tabuľka, graf, obrázok a pod. na text. Na hodinách ekonómie sa často a s dobrými výsledkami na podnietenie aktívnej účasti na hodine používa prevádzanie popisu práce na scenár (napr. ako si založiť bežný účet). Výhodou tejto metódy je, že podporuje tzv. hlboké učenie. To znamená, že žiak je schopný prevádzať text na inú formu a naopak jedine, ak mu dobre porozumel. Aj do budúcnosti môžu žiaci z nácviku tejto metódy profitovať pri učení sa na skúšky alebo pri spracovávaní väčšieho množstva akademického učiva. Metóda sa dá použiť na individuálnu prácu na hodinu, prácu v dvojiciach a aj ako forma domácej úlohy. Je vhodné dať žiakom na výber z viacerých možností konverzie, aby sme zohľadnili učebné štýly a osobnostné preferencie. Pán Bednárík sa s pani Lazorovou zhodli na tom, že uvedená

metóda je veľmi vhodná pri učení sa maturantov, pretože potrebujú zvládnuť väčšie množstvo učiva a zároveň ich pochopenie by malo byť hĺbkové. Opäť je využiteľná nielen na rozvoj finančnej gramotnosti, ale ľubovoľného celku či predmetu.

4. Pamäťová doska

Túto metódu sme ocenili ako možnosť aktívneho opakovania. Učiteľ napíše na tabuľu 10 pojmov. Určí čas na zapamätanie a po zmazaní alebo vypnutí prezentácie, majú žiaci, opäť za určený čas zapísať definície pojmov. Skontrolujú si ich potom v skupinách, alebo sa môže učiteľ rozhodnúť, že nejaké pozbiera a ohodnotí. Táto metóda okrem zopakovania zisťuje aj skutočné pochopenie a ukazuje u koho išlo iba o mechanické učenie. Opäť je vhodné nechať žiakov pracovať v dvojiciach alebo aj trojiciach. V tomto prípade by sme podporili kooperatívne učenie, lebo je pravdepodobné že si nebudú žiaci pamätať rovnaké pojmy, ale budú ich recyklovať a spoločne dopĺňať. Pri tejto metóde sa obaja zhodli na tom, že je výborná pri opakovaní učiva z predchádzajúcej hodiny. Umožňuje nielen upevnenie a fixáciu učiva, ale aj ohodnotenie žiakov na základe definícií pojmov. Opäť je ju možné využiť na akýkoľvek predmet.

5. Na turné

Prednosťou tejto metódy je, že je kinestetická, čo aktivizuje aj žiakov, ktorí pri témach finančnej gramotnosti neprejavujú záujem. Učiteľ si pripraví šesť otázok (podľa uváženia) a samostatne ich vytlačí a rozmiestni po triede. Žiaci v malých skupinkách putujú po triede a odpovedajú na otázky. Na vypracovanie každej majú určený čas. Po uplynutí limitu sa musia presunúť na iné stanovisko. Doplňa odpoveď a pokračujú ďalej. Výslednú prácu skupinky buď konzultujú alebo to urobí učiteľ. Možnosťou je karty s otázkami vymeniť medzi skupinkami a učiteľ tak určí, ktorá skupinka bude v akom poradí a na ktoré otázky odpovedať. Existuje aj možnosť nechať skupinku vypracovať sadu napríklad piatich otázok čo najlepšie, vymeniť papiere a nechať nasledujúcu skupinu ohodnotiť spolužiakov známku. Táto forma práce, napriek súťaživosti a konkurencii, podporí aj empatiu, nakoľko počítame, že hodnotiť svojich spolužiakov bude pre žiakov náročné. Vžijú sa teda do ich situácie, ale aj do kože učiteľa, aké to je ak má opraviť chyby a ohodnotiť výsledky práce každého z nich. P. Lazorová uviedla, že daná metóda je tak isto veľmi vhodná na opakovanie a fixáciu učiva a zároveň prehlbuje úroveň vedomostí na aplikačnú. Veľmi sa osvedčila pri maturantoch. Zhodli sme sa, že vyššie spomenuté metódy je možné veľmi ľahko aplikovať do vyučovacieho procesu, ich využitie baví nielen nás učiteľov, ale je prínosné aj pre žiakov,

pretože prispieva k prehĺbovaniu pochopenia učiva a zároveň systematizácii a fixácii poznatkov a vedomostí. Zároveň je výhodné aj to, že sa dajú využiť na viacerých predmetoch.

Na druhom stretnutí pedagogického klubu sme sa dohodli postupovať tak, že každý člen povie svoje skúsenosti a spoločne ich analyzujeme a odporúčame na ďalšie používanie. Na tomto stretnutí sme postupne predstavili a diskutovali o našich postrehoch

1. Postrehy a skúsenosti Mgr. Bednáríka.

Za efektívne a inšpiratívne považujeme kolega aktivity Junior Achievement Slovensko, ktorých sa so žiakmi maturitného ročníka a tými, ktorí sa pripravujú na Ekonomickú olympiádu zúčastnil. Na <https://www.jaslovensko.sk/> môžeme vybrať medzi vzdelávacími aktivitami pre žiakov rôznych stupňov škôl, ale i kurzov pre učiteľov. Kolega konkrétne využíva: [Viac ako peniaze](#), [Aplikovaná ekonómia](#), [Etika v podnikaní](#), [Učebnica ekonómie a podnikania](#), [Zručnosti pre úspech](#). Nevýhodou týchto kurzov je, že sú spoplatnené, ale odporučil ich aj nám a považuje za skvelé, že žiaci si môžu priebežne robiť online aktivity – postupovať cez lekcie kurzu vlastným tempom a ich lekcie sú priebežne vyhodnocované. Aktivity s junior achievement Slovensko prinášajú žiakom, ale aj učiteľovi, ktorí vidí každú spracovanú lekciu, úplnú účinnú spätnú väzbu.

Všetci traja kolegovia sme úspešne využili a naďalej budeme využívať videá ECB. Sú animované a keďže ich vydáva EÚ sú dostupné vo všetkých oficiálnych jazykoch EÚ, čo umožňuje využiť ich na výučbu finančnej gramotnosti aj v bilingválnych triedach.

<https://www.youtube.com/watch?v=F6PvX625JCs&t=137s>. V týchto dvoch videách sa žiaci konkrétne naučia čo je cieľom menovej politiky ECB a ako funguje inflácia a deflácia a čo je cenová stabilita. https://www.youtube.com/watch?v=FZb1JQ8_-oo V ďalšom videu, ktoré s obľubou všetci používame ide o vysvetlenie potreby spoločnej európskej meny.

<https://www.youtube.com/watch?v=TAIcFwGIQBg&t=23s>

Otázky k videám: Čo je to inflácia? Čo je to deflácia? Aká je zdravá miera inflácie? Čo je cieľom činnosti ECB? Čo je to cenová stabilita? Ako sa meria?

Kedy bolo zavedené euro na Slovensku? Kedy a v ktorých krajinách sa začalo používať euro? Prečo je pre členské štáty EU výhodné obchodovať v eurách? Prečo niektoré krajiny nechcú alebo im nie je umožnené zaviesť euro?

Pri stretnutí klubu s tematikou vyhľadávanie videí sme si odporučili túto sériu, ktorú kolega Bednárík aj využil na hodinách a toto video nám opäť odporučil *Europribeh*

Slovenska ako doplnkový materiál hodinu o eure. Bez potreby tvoriť k nemu doplňujúce otázky. [https://www.youtube.com/watch?v=WGgy-](https://www.youtube.com/watch?v=WGgy-6RdYrA&list=PL88EDi_hXvcRBBfxV2gbimJOq7jDMv_g7&index=2)

[6RdYrA&list=PL88EDi_hXvcRBBfxV2gbimJOq7jDMv_g7&index=2](https://www.youtube.com/watch?v=WGgy-6RdYrA&list=PL88EDi_hXvcRBBfxV2gbimJOq7jDMv_g7&index=2)

Okrem videí odporúča Mgr. Bednárík hru poraz učiteľa, ktorej cieľom je prinútiť žiakov dávať pozor. Vyskúšal ju opakovane a opäť ide o nenáročnú metódu z pohľadu prípravy učiteľa. Vopred žiakom povedal, že vo výklade urobí niekoľko chýb a ich úlohou je nás „nachytať“, teda dávať pozor a postrehnúť jeho chybu učiteľa. Úlohou žiakov je zaznamenať chyby, konzultovať ich v dvojiciach a v skupinách. Za najlepšiu „postreh“ udeľuje tzv. bonusové body.

2. Postrehy a skúsenosti Mgr. Lazorovej.

Rovnako bohaté skúsenosti najmä s používaním nami vyhládanými videami konštatovala kolegyňa Lazorová. Zaujala ju téma príjmovej nerovnosti, preto s maturantami, nakoľko sme tieto témy odporúčali ako doplnkové alebo rozširujúce učivo, kolegyňa využila videá a čas na diskusiu pri preberaní ekonomických tém s maturantami z občianskej výchovy.

<https://www.youtube.com/watch?v=rXIknn2h4xc>

Príjmová nerovnosť je často skloňovaný. Pravdou je, že na Slovensku je veľmi nízka. Otázkou je či je to prospešné alebo to našej krajine viac škodí. Vo tomto videu sa žiaci dozvedia, prečo a čo sa s tým dá robiť. Video podľa kolegyne, rozprúdilo intenzívnu debatu a bolo zaujímavé zistiť zmenu v názore žiakov pred zhliadnutím videa a po ňom. Otázka znela: Mali by sme sa usilovať o príjmovú nerovnosť alebo proti nej bojovať?

Pokračovaním alebo aj prvou časťou témy môže byť toto video.

<https://www.youtube.com/watch?v=eJAkeaqhyZY> Koľko má prezidentka, poslanci či ministri? Platy sú nikdy nekončiaca téma, a aj keď si mnohí myslia, že majú najviac, tak opak je pravdou. Kto má na Slovensku najviac? V tomto videu sa žiaci, ktorí si v štvrtom ročníku vyberajú svoje budúce povolanie dozvedia o platoch a ako sa líšia a vypočítajú akurát čo potrebujú. Odporúčané pre maturantov a v období pred podávaním prihlášok na vysoké školy.

Mgr. Lazorová odporúča aj „na turné“ metódu. Tu si dopredu pripravuje päť-šesť a samostatne ich vytlačí a rozmiestni po triede. Žiaci v malých skupinkách putujú po triede a odpovedajú na otázky. Odpovede si zapisujú na svoj (skupinový) papier (využíva farebné papiere – iná farba pre každú skupinu, podľa ktorej sa identifikujú) Na vypracovanie každej otázky majú žiaci stopovaný určený čas. Po uplynutí limitu sa musia presunúť na iné

stanovisko. Doplnia odpoveď a pokračujú ďalej. Výsledné prácu skupinky buď konzultujú alebo to urobí učiteľ. Je to efektívna forma opakovania (zatiaľ využitá bez hodnotenia najlepších skupín, ale aj táto možnosť prichádza do úvahy, ak napríklad pre krátkosť času by sa nestihlo spoločne skontrolovať ako skupiny odpovedali a môže to urobiť dodatočne učiteľ)

3. Postrehy a skúsenosti Mgr. Ďurašovej

Na opakovanie využíva Mgr. Ďurašová tu už predstavovaný brainstorming a crowdstorming. Po opakovanom používaní, vidí hlavnú nevýhodu v hlučnosti metód. Žiaci sa radia v dvojiciach, v skupine a potom sa dohadujú, kto napíše spoločný záver na tabuľu alebo pôjde zaznamenať vzťahovú súvislosť do pojmovej mapy na tabuľu, vstávajú z lavíc a týmto robia v triede hluk.

Aj táto metóda aktivizácie žiakov pri učení sa je hlučnejšou. Nauč to spolužiaka (*peer to peer teaching*) je kvôli svojej nenáročnosti pripomínanou a odporúčanou metódou. Vyučujúca delí triedu (napríklad na skupiny 6 až 8 žiakov) a každá dvojica dostane časť textu, ktorú po prečítaní vysvetlí ďalším. Tí pridajú svoju časť a zopakujú. Nakoniec si skupina spojí poznatky z celého textu. Znalosť textu sa postupne nabaľuje a nakoniec sa môže vytvoriť mozaika z nového učiva, ide o metódu *peer to peer*, ktorá buduje na tom, že to čo hovoria rovesníci je zaujímavejšie, atraktívnejšie a zrozumiteľnejšie, ako keby hoci aj to isté hovoril učiteľ.

Osvedčené sú videá ECB na hodiny o inflácii (už spomínané). Na výučbu trhového mechanizmu a tvorby ponuky a dopytu používa ukážku z filmu *Hudsucker proxy* a konkrétne video o uvedení hula hop na trh/do obchodov. Video je vtipné a názorné, študentov baví a zabáva a skvelo vysvetľuje fungovanie dopytu, ponuky a tvorbu ceny. Video je bez slov, teda vhodné aj na hodiny ekonómie vyučované po Slovensky.

<https://www.youtube.com/watch?v=NAqQ8VpTI5s>

Na treťom našom stretnutí sme sa zamerali na prácu kolegov na triednických hodinách a tak ich zapojiť do vzdelávania v oblasti finančnej gramotnosti. Taktiež sme sa snažili ponúknuť aj zopár jednoduchých rád a odporúčaní, ktoré môžu triedny učiteľia ponúknuť svojim žiakom. Snažili sme sa zostaviť jednoduché úlohy z finančnej gramotnosti, ktoré by sa dali použiť na triednických hodinách samotným triednym učiteľom. Databáza úloh bude dostupná pre každého triedneho učiteľa, následne ju bude možné kedykoľvek použiť ak na triednickej hodine vznikne priestor pre témy finančnej gramotnosti.

Po spoločnej diskusii sme zvažili a odporučili tieto aktivity. Aktivity sme vybrali zo špeciálnej edície N Magazínu venovanému finančnej gramotnosti s názvom Finančná gramotnosť v kríze.

➤ **Tvorcovia zázrakov**

Prvá aktivita ma názov Tvorcovia zázrakov a je zameraná na rozhodovanie pre správne ciele, potreby a túžby. Aktivita pomôže žiakom uvažovať nad svojimi rozhodnutiami a následkami.

Postup:

1. Učiteľ rozdá žiakom pracovný list a potom ich vyzve, aby si z uvedeného zoznamu 13- tich tvorcov zázrakov vybrali 5 tých, ktorých si osobne najviac cenia (teda by ich dary najradšej dostali).
2. Potom, aby si vybrali 5 o ktorých majú najmenší záujem.
3. Po tejto časti učiteľ vyzve žiakov, aby si každý sám skúsil odpovedať na nasledujúce otázky:
 - Čo spája tých 5 najžiadanejších a čo tých 5 najnezaujímavejších v mojom osobnom výbere?
 - Aké konkrétne hodnoty sa asi skrývajú za mojim výberom?
 - Existuje v skupine 5 vybraných niekto, kto sa istým spôsobom vymyká, vybočuje?
4. Žiaci sa môžu aj samostatne zamyslieť individuálne k týmto bodom.
 - Čo v tejto chvíli robím pre to, aby som dosiahol to, čo chcem aby pre mňa urobili tvorcovia zázrakov? Čo by som preto mohol robiť ešte navyše?
5. V závere aktivity žiaci môžu v menších skupinách diskutovať o svojich rozhodnutiach.

Pracovný list – Tvorcovia zázrakov

Skupina pätnástich uznávaných expertov súhlasila s tým, že tieto služby poskytnú aj vám. Ich neobyčajné schopnosti sú stopercentne overené a zaručené. Záleží len na vašom rozhodnutí, ktorí z týchto ľudí vám môžu poskytnúť to, čo si najviac prajete, po čom najviac túžite.

1) **Dr. Dorian Greyová** - uznávaná lekárka v odbore plastickej chirurgie môže zariadiť, že

budete vyzerat' presne tak, ako si zeláte. Používa pritom novú revolučnú bezbolestnú techniku na báze hormónov, ktoré menia štruktúru a veľkosť vášho tela. Vaša predstava o vašom ideálnom fyzickom zjave sa môže stať skutočnosťou!

- 2) **Barón von Barrons** - vie zabezpečiť prijatie na ktorúkoľvek univerzitu či do akéhokoľvek zamestnania. Akú pozíciu si vyberiete, v ktorejkoľvek firme a meste -všetko podľa vášho želania!
- 3) **Jedediáš Methuseláš** - zaistí vám dlhý život s tým, že aj vaše starnutie sa primerane spomalí. Napr. v 60-tke budete vyzerat' aj cítiť sa ako v 25-tich.
- 4) **Dr. Yin Yangová** - odborníčka na funkcie organizmu vám zaistí dokonalé zdravie a ochranu pred telesným poranením po celý váš život.
- 5) **Dr. Zlata Pokojná** - odborníčka na vzťahy medzi rodičmi a deťmi. Zaručí, že už nikdy nebudete mať generačné rodinné konflikty.
- 6) **Vladimír Obľúbený** - zaručí, že budete mať priateľov podľa vašich želaní, teraz i v budúcnosti, nebude pre vás problém nadväzovať nové kontakty, rýchlo sa spriatelíť a zblížiť s kýmkoľvek, kto sa vám páči.
- 7) **Dr. Iskra Múdra** - pozdvihne vaše vedomosti, rozum a inteligenciu na úroveň IQ = 150 a takto sa udrží po celý život.
- 8) **Dalibor Prepych** - budete bohatým človekom a budete poznať zaručené metódy ako zarobiť rýchlo a veľa peňazí.
- 9) **Vít'azoslav D. Veľký** - svetoznámy expert na otázky vodcovstva vás zaučí veľmi rýchlo. Ľudia z vášho okolia vás budú obdivovať, uznávať vás a rešpektovať.
- 10) **Dr. Miloslav Láskavý** - budete všade a všetkými obľúbení a nikdy nezostanete opustení. Váš život bude naplnený láskou a porozumením.
- 11) **Dr. Jasno Vidný** - všetky otázky týkajúce sa budúcnosti vám postupne svojimi prorockým videním zodpovie.
- 12) **Dr. Sama Istá** - zaručí vám sebapoznanie, sebalásku, sebaocenenie a sebadôveru.
- 13) **Profesor Čestmír K. Jasný** - s jeho pomocou budete vždy vedieť, čo chcete a vo všetkých nejasných situáciách si budete vedieť poradiť.

➤ **Finančný plán na triednu udalosť**

Ďalšia aktivita, ktorá by sa hodila na triednické hodiny, by žiakom mohla pomôcť pri zostavovaní rozpočtu na akúkoľvek triednu akciu ako je školský výlet, stužková slávnosť, alebo akúkoľvek školskú udalosť. Cieľom aktivity je zistiť finančný cieľ, pripraviť školské podujatie podľa vlastného výberu, zistiť výšku výdavkov na udalosť, vypočítať potrebu zdrojov príjmov, vytvoriť finančný plán a určiť prostriedky, ako tento cieľ dosiahnuť.

Postup:

1. Rozdeľte žiakov do tímov a každému tímu rozdajte pracovný list.
2. Žiaci v tímoch budú spoločne riešiť úlohy podľa zadania v pracovnom liste:
 - a) Vybrať si podujatie, ktoré chcú zorganizovať
 - b) Zistiť, aké budú náklady na organizáciu podujatia a rozdeliť ich na fixné a variabilné
 - c) Vypočítať výšku potrebných zdrojov (príjmy)
 - d) Stanoviť cenu vstupenky na 1 účastníka
 - e) Vytvoriť celkovú bilanciu podujatia
 - f) Vyhodnotiť podujatie z finančnej stránky
3. Nakoniec hovorcovia jednotlivých tímov predstavia svoje riešenie ostatným tímom.

Príloha – Rozpočet na triednu udalosť

Študenti sa radi zabávajú.

Vašou úlohou bude pripraviť školské podujatie podľa vlastného výberu, ktoré by ste chceli zorganizovať so svojim tímom. Môže to byť triedny výlet na konci školského roka, diskotéka, študentský ples, stužková slávnosť, športový deň, víkendový výlet so spolužiakmi, záverečný venček v tanečnej škole a pod.

Úlohy pre tím:

1. vybrať si podujatie, ktoré chcete zorganizovať
2. zistiť, aké budú náklady na organizáciu podujatia a rozdeliť ich na fixné a variabilné:
 - a. **fixné** náklady – sú nevyhnutné na usporiadanie podujatia nezávisle od počtu účastníkov (napr. prenájom miestnosti, DJ, manažment, poistenie, rezerva, a pod.)
 - b. **variabilné** náklady – sú spojené priamo s konkrétnym účastníkom (napr. strava, menovky, darček, stužka, a pod.)

3. vypočítať výšku potrebných zdrojov (príjmy)
 - a. cena vstupenky
 - b. predaj produktov
 - c. prenájom napr. catering, suveníry a pod.
 - d. sponzoring (predaj reklamného priestoru na podujatí)
4. stanoviť cenu vstupenky na 1 účastníka – podľa vzorca

$$P = FN/Q + VN1$$

kde:

P = cena na 1 účastníka

FN = fixné náklady celého podujatia

Q = predpokladaný počet účastníkov
účastníka

VN1 = variabilný náklad na 1

5. vytvoriť celkovú bilanciu podujatia

Výnosy	Počet	Cena	Spolu
vstupné			
predaj vlastných produktov			
prenájom pre poskytovateľov cateringu			
prenájom reklamného priestoru			
Spolu výnosy			
Fixné náklady	x	x	
Bilancia podujatia (+/-)	x	x	=V- FN

6. vyhodnotiť podujatie z finančnej stránky

➤ **Tipy ako obmedziť výdavky**

Ďalšou aktivitou, ktorú sme vybrali a odkonzultovali, že by mohla byť vhodná v súčasnej dobe a situácii, kedy ceny rýchlo rastú je aktivita pre žiakov zameraná na obmedzovanie výdavkov. Cieľom aktivity je zamyslieť sa nad otázkami či chceme mať viac peňazí v peňaženke? Je dobré riadiť sa pravidlami múdreho hospodára? Cieľom je teda nájsť rady ako ušetriť na životnom štýle, na doprave a cestovaní, na energiách, pri nakupovaní potravín,

pri komunikácii, nakupovaní oblečenia, obuvi, kozmetiky či darčkov, na financiách a bankových poplatkoch.

Postup aktivity:

- 1) Pred hodinou si učiteľ pripraví lístočky, na ktorých bude uvedená oblasť, v ktorej majú jednotlivé tímy znížiť výdavky.
- 2) Na začiatku hodiny učiteľ oboznámi žiakov s aktivitou a rozdelí žiakov do 7 tímov (š až 4 žiaci v tíme)
- 3) Každý tím bude mať k dispozícii zariadenie s pripojením na internet.
- 4) Učiteľ pridelí každému tímu jeden väčší hárok papiera, fixu, papiera A4 a pero.
- 5) Vedúci každého tímu si príde k učiteľovi vylosovať jeden lístoček na ktorom bude uvedená oblasť, v ktorej majú žiaci nájsť spôsoby, ako ušetriť výdavky:
 - a) Na životnom štýle
 - b) Na doprave a cestovaní
 - c) Na energiách
 - d) Pri nakupovaní potravín
 - e) Na komunikácii
 - f) Pri nakupovaní oblečenia, obuvi, kozmetiky, darčkov
 - g) Pri financiách a bankových poplatkoch.
- 6) Najprv pomocou brainstormingu žiaci v tímoch budú hľadať, ako ušetriť v danej oblasti.
- 7) V ďalšej časti aktivity si žiaci rozdelia úlohy v tíme a ich úlohou bude nájsť na internete aspoň 10 spôsobov, ako ušetriť v danej oblasti. Budú mať na to vyhradených 15-20 minút. Získané informácie budú zapisovať na flipchartový papier.
- 8) Po uplynutí časového intervalu si žiaci vyberú hovorcu za tím, ktorý bude ostatné tímy informovať o tom, ako ušetriť v danej oblasti.
- 9) Na záver diskutujte o tom, ktoré spôsoby šetrenia výdavkov sú pre žiakov nové a zaujímavé a ktoré naopak poznajú a využívajú v praxi.
- 10) Je možné vymyslieť aj ďalšie oblasti šetrenia výdavkov.

Ďalšiu aktivitu, ktorú sme vybrali a považujeme za dobré sa nad touto tematikou zamyslieť a so žiakmi o nej diskutovať či už len pouvažovať je v dnešnej energeticky nestálej a drahej dobe o spotrebe elektrickej energie a šetrení na nej. Považujeme za dôležité, aby si žiaci

uvedomili koľko elektrickej energie spotrebujú, kde sa dá ušetriť a aké spotrebiče sú najnevyhnutnejšie. Aktivita má názov: Obmedzený výber. Jej trvanie je cca 30 min.

➤ **Obmedzený výber**

Cieľom aktivity je stanovenie priorít na spotrebu energie.

Postup aktivity:

- 1) Učiteľ vyzve žiakov, aby si individuálne napísali zoznam 13 elektrospotrebičov, ktoré fungujú na princípe využitia elektrickej energie.
- 2) Teraz nech škrtnú 3 elektrospotrebiče, bez ktorých by sa mohli zaobísť bez najmenších problémov, teda ktoré spotrebiče by najradšej obetovali v prípade náhleho nedostatku energie.
- 3) Potom každý žiak zakrúžkuje 3 elektrospotrebiče, ktoré považuje za najdôležitejšie, teda týchto by sa vzdal úplne nakoniec.
- 4) Učiteľ vyzve žiakov, aby vytvorili štvorice. Každá štvorica potom vyberie za svoj tím 3 najdôležitejšie elektrospotrebiče. Popri tom žiaci diskutujú a vyvracajú si rozdielne názory, mali by sa však zhodnúť na 3 veciach.
- 5) Potom spoločne za celú triedu vyberte 3 elektrospotrebiče, bez ktorých si žiaci nevedia predstaviť svoj život. Dialóg a argumenty by mali rozhodovať viac ako hlasovanie.
- 6) Na záver diskutujte o prioritách v rámci skupiny i v rámci celej triedy.
- 7) Situácie sa môžu aj zmeniť – napríklad ktorú z troch vyškrtnutých elektrospotrebičov by boli žiaci ochotní darovať človeku či rodine v núdzi.
- 8) Taktiež to môže byť spojené aj s tým aby žiaci doma zistili, aké elektrospotrebiče majú doma a akú spotrebu majú. Zväčša je tento údaj uvedený na elektrospotrebiči alebo je ho možné nájsť na internete.

Tieto aktivity sme sa snažili vybrať a hlavne neskôr zhodnotiť ich prínos. Stretnutie sme ukončili spoločnou diskusiou, kde sme zdieľali spoločné dojmy a skúsenosti s týmito témami. Samozrejme je jasné, že žiaci túto problematiku môžu vnímať inak, ale to zistíme až po overení a aplikácii týchto aktivít.

Na štvrtom stretnutí sme naďalej pokračovali v zostavovaní ďalších metód pre použitie na triednických hodinách triednymi učiteľmi. Podľa vyhlášky č. 224/2011 Z. z. triednické hodiny už nie sú súčasťou rozvrhu hodín. Je na rozhodnutí riaditeľa školy, podľa akého interného predpisu sa práca triedneho učiteľa bude realizovať. V mnohých školách, vrátane nášho gymnáziá je zaužívané, že triednické hodiny triedni učitelia s triedami realizujú. U nás sa zároveň zaviedla tradícia, že triednické hodiny majú všetky triedy v rovnakom čase už dlhšie obdobie každý štvrtok počas 1. vyučovacej hodiny, čo vytvára priestor aj na rôzne spoločné aktivity a prezentácie. Realizujú sa v priemere 4-krát do mesiaca. Je to priestor, kedy učiteľ môže spoznávať nielen osobnosti žiakov, ale aj ich záujmy, vzťahy a vytvárať tak priestor pre vzájomnú interakciu. Každý triedny učiteľ si vytvára plán triedneho učiteľa, kam by bolo možné do budúcnosti zaradiť aktivity zamerané na finančnú gramotnosť. Hľadali sme inšpiráciu na internete. Mgr. Bednárík navrhol nasledovné aktivity pre triednické hodiny:

1. Vytvorte si vlastnú rutinu:

Triednické hodiny sú skvelou príležitosťou navzájom sa oceniť. Budujete tak nielen schopnosť byť vnímavým človekom, ale aj pozitívnu atmosféru v triede. Jednou z metód môže byť tzv. „shoutouts“ – miesto, kde žiaci môžu (tajne, verejne) vyjadriť svoje ocenenie a vďaku. Môžete na konkrétne miesto umiestniť krabičku, kam žiaci budú hádzať svoje príspevky, alebo si pripraviť nástenku, príp. využiť plochu dverí. Na začiatok sa bude treba zapojiť, prihodiť svoje ocenenia a poďakovania deťom. Na triednických hodinách si potom vyčleňte 10 až 15 minút a žiakom prečítajte príspevky.

2. Dajte si spoločný cieľ:

Aj v tomto prípade je cesta cieľom. Môžete si stanoviť cieľ *akademický* (*zlepšíme sa o 20 % vo finančnej gramotnosti*) alebo *komunitný* (*nazbierame do konca školského roka 150 bodov*). V prípade neakademického cieľa možno body udeľovať za čokoľvek, čo chcete v žiakoch posilniť, napr. pochvaly, umiestnenie v súťažiach, dobročinné projekty. Je dobré, aby k danému cieľu dokázal prispieť každý, vytvoríte tak kooperatívne prostredie. Za splnenie cieľa poskytnite odmenu – zorganizujte triednu party, spoločný výlet, niečo, po čom žiaci túžia.

3. Určite role:

Tak ako v zamestnaní, aj v triede možno vytvoriť oddelenia so zodpovednými pracovníkmi - *triedny manažér odpadového hospodárstva, hlavný dizajnér, finančný manažér, logistický manažér, event manažér a pod.* Stále ponechajte žiakom možnosť, aby všetci rozhodovali vo

všetkých týchto oblastiach. Hlavné, resp. poradné slovo by však mal mať manažér pre danú oblasť. Dokážete tak v žiakoch budovať zodpovednosť za svoje rozhodnutia a učíte ich participatívnosti.

4. Diskutujte:

Vďaka diskusiám cibríte nielen schopnosť vyjadriť svoj názor, počúvať iného, klásť otázky, ale predovšetkým otvárate priestor pre vzájomný rešpekt, najmä ak ide o náročné, hodnotové témy (ľudské práva, politika, náboženské vyznanie). Stanovte vopred pravidlá, aby ste dokázali facilitovať diskusiu, napr. určíte časový limit pre vystúpenia, znak, ktorý použijete, ak niekto začne využívať osobné ataky a pod. Môžete sa inšpirovať Slovenskou debatnou asociáciou. Môžete využiť aj diskusie so zaujímavými hosťami, ktorých pozvú žiaci. So zásadami debaty nás bližšie oboznámila Mgr. Andrea Ďurašová, ktorá vedie debatný krúžok na našom gymnáziu.

5. Dajte žiakom priestor prejavu sa:

Na triednických hodinách môžete napríklad organizovať workshopy, ktoré budú viesť žiaci. Mal by to byť priestor, aby ukázali svoje záujmy, silné stránky. Môžete sa tak dozvedieť množstvo zaujímavých vecí z ich života.

6. Organizujte.

Na triednických hodinách možno budete chcieť rozvíjať rôzne schopnosti. Jednou z nich by mohla byť organizačná schopnosť. Žiaci môžu na začiatku bloku dostať zadanie, aby spoločne zorganizovali niečo pre niekoho iného ako pre seba. Ponúknete im veľmi cennú skúsenosť, ktorú nezabudnite v závere zreflektovať.

Uvedené metódy je možné implementovať do vedenia triednických hodín a pomôžu žiakom nájsť ich silné stránky a stmeliť kolektív triedy.

Mgr. J. Lazorová uviedla, že bola na školení VÚDPaP na tému Inovácie v kariérovom poradenstve, kde v rámci knižnice aktivít na vyučovanie bolo ponúknutých viacero inšpirácií, ktoré sa dajú využiť aj na triednických hodinách. Jednou z nich je aktivita nerovné zdroje. Táto zahŕňa zážitkovú metódu, pri ktorej si žiaci na začiatku hodiny pozrú podľa uváženia učiteľa jeden z nasledujúcich motivačných filmov, ktoré sú voľne dostupné online:

- Butterfly circus: <https://www.youtube.com/watch?v=giEJ7mtLVlc>

Príbeh z prostredia cirkusov. Hovorí o tom, že v každom človeku je obrovská hodnota a právo byť milovaný.

- Cesta von - dokumentárny film: <https://www.youtube.com/watch?v=GdWi6B4IZnI>

Príbeh charismatickej omamy Alexandry Giňovej a jej kolegýň, omám, rozpráva o boji rómskych žien proti generačnej chudobe v segregovanej rómskej osade pri Zborove

- “Výpomoc so srdcom”: <https://www.sosrdcom.sk/pre-uchadzacov-o-pracu-1>

Inšpiratívne krátke videá ľudí s postihnutím ako si našli prácu pomocou portálu Profesia.sk

2. Po pozretí videa by žiaci mali odpovedať na nasledovné otázky:

- Aká bola východisková situácia hlavných hrdinov?
- Aké najväčšie prekážky museli hlavní hrdinovia prekonať, aby dosiahli úspech?
- Kto / čo im pomáhalo?

Reflexia po pozretí môže prebiehať v skupinách žiakov, najlepšie v 4-5 členných skupinách.

Zhodli sme sa, že vyššie spomenuté metódy je možné veľmi ľahko aplikovať do vyučovacieho procesu, ich využitie baví nielen nás učiteľov, ale je prínosné aj pre žiakov, pretože prispieva k prehĺbeniu vzťahov v triede ako aj ku stmeleniu kolektívov.

Použité zdroje:

KOREŇOVÁ, Soňa. 2020. Príklady dobrej praxe- Aktivity na triednických hodinách. [online]. [cit. 2022-03_22]. URL: <https://www.direktor.sk/sk/casopis/didaktika/priklady-dobrej-praxe-aktivity-na-triednickych-hodinach.m-1013.html>

Piaty klub bol venovaný vlastným skúsenostiam a ich výmene ako aj referovaniu a analýze skúseností ostatných učiteľov a ich spätnej väzbe na výuku finančnej gramotnosti na hodinách s triedou. Zaujímalo nás aj, či triedni učitelia využívajú na triednických hodinách vlastné výukové materiály, teda či si ich sami vytvorili a aké zdroje použili, alebo či využili niektoré z metód, ktoré sme im poskytli my.

Po krátkej diskusii sme sa dohodli na nasledovnej metodike stretnutia klubu.

A) Referencie z vlastných hodín s triedou mimo vyučovania predmetov ako občianska výchova, matematika a maturitných seminárov zameraných na ekonómiu.

B) Referencie od kolegov.

C) Analýza skúseností, zhodnotenie a odporúčania na ďalšiu prácu.

Rozhovormi s kolegami a spoločnými rozhovormi medzi členmi klubu sme zistili nasledovné:

A) Pre nás, členov klubu finančnej gramotnosti, sa a najlepšou spätnou väzbou od študentov stretli tieto:

Aktivita Tvorcovia zázrakov predstavená Mgr. Bednárikom zameraná na rozhodovanie pre správne ciele, potreby a túžby, ktorá zároveň pomáha žiakom uvažovať nad svojimi rozhodnutiami a ich následkami.

Žiaci pracujú s pracovným listom 13- tich tvorcov zázrakov a vyberajú po päť od ktorých by najviac potrebovali zázrak a päť od ktorých najmenej.

Žiaci potrebujú čas na výber aj širšiu reflexiu, nakoľko potrebujú zhodnotiť svoj výber odpovedaním na tieto otázky:

Čo spája tých 5 najžiadanejších a čo tých 5 najnezaujímavejších v mojom osobnom výbere?

Aké konkrétne hodnoty sa asi skrývajú za mojim výberom?

Existuje v skupine 5 vybraných niekto, kto sa istým spôsobom vymyká, vybočuje?

Čo v tejto chvíli robím pre to, aby som dosiahol to, čo chcem aby pre mňa urobili tvorcovia zázrakov? Čo by som preto mohol robiť ešte navyše?

V závere aktivity žiaci môžu v menších skupinách diskutovať o svojich rozhodnutiach. Pri používaní tejto reflexívnej aktivity sme zisti a odporúčame kolegom zvážiť pri jej používaní: je časovo náročná a vyžaduje rozšíriť na dve vyučovacie hodiny, ideálne nasledujúce hneď po sebe, aby sa využil jej plný potenciál, ten spočíva v jej presahu z finančnej oblasti do oblasti hodnotovej, etickej. Demonštrujú to symbolické mená „tvorcov zázrakov“. Napríklad:

Vítázoslav D. Velký - svetoznámy expert na otázky vodcovstva vás zaučí veľmi rýchlo. Ľudia z vášho okolia vás budú obdivovať, uznávať vás a rešpektovať.

Dr. Miloslav Láskavý - budete všade a všetkými obľúbení a nikdy nezostanete opustení. Váš život bude naplnený láskou a porozumením.

Dr. Jasno Vidný - všetky otázky týkajúce sa budúcnosti vám postupne svojimi prorockým videním zodpovie.

Dr. Sama Istá - zaručí vám sebazpoznanie, sebalásku, sebaocenenie a sebadôveru.

Profesor Čestmír K. Jasný - s jeho pomocou budete vždy vedieť, čo chcete a vo všetkých nejasných situáciách si budete vedieť poradiť.

B) Minimum triednických hodín sa zaoberá tematikou finančnej gramotnosti, najmä, ak sa uskutočňujú ako riadne triednické hodiny s triednym učiteľom. Odhadli sme to na priemerne dve – tri do roka. Dôvodom je množstvo aktuálnych triednických vecí na prebratie, ktoré sú dôležitejšie ako tematický plán triednických hodín. Sú to napríklad dochádzka, preberanie Ag testov, problémy s učením a prípravou na vyučovanie a podobne. Tematika finančnej gramotnosti je odsúvaná na záver: keď zvýši čas. Učitelia, ktorí nie sú vyučujúcimi občianskej náuky, ekonomiky, či matematiky považujú seba za neodborníkov a otáľajú s „učením“ žiakov o tejto oblasti ak sa v nej necítia komfortne.

Následne pri výbere materiálu na hodinu siahnu po čo najdostupnejšom a najjednoduchšom zdroji na prípravu. Tu hovoríme o online zdrojoch a náučných videách, kde už žiadne príprava nie je potrebná. Takýmto obľúbeným zdrojom je kurz finančnej gramotnosti na kanáli zmúdri.sk. Jeho výhodou je aj to, že je doplnený o krátky didaktický test a poskytuje tak spätnú väzbu žiakom aj učiteľovi.

Vítanou možnosťou a príležitosťou na popularizáciu tém finančnej gramotnosti vidíme v pozývaní odborníkov na hodiny finančnej gramotnosti alebo exkurzie do finančných inštitúcií, kde opäť odborníci sprístupnia túto tematiku.

Ďalšou aktivitou, ktorú sme vyskúšali je aktuálna v súčasnej dobe a situácii, kedy ceny rýchlo rastú. Je to aktivita pre žiakov zameraná na obmedzovanie výdavkov. Aktivita motivuje k zamysleniu či chceme mať viac peňazí v peňaženke a či je dobré riadiť sa pravidlami múdreho hospodára. Cieľom je nájsť rady ako ušetriť na životnom štýle, na doprave a cestovaní, na energiách, pri nakupovaní potravín, pri komunikácii, nakupovaní oblečenia, obuvi, kozmetiky či darčiekov, na financiách a bankových poplatkoch.

Postup aktivity:

Učiteľ má pripravené lístočky s oblasťami, v ktorej majú jednotlivé tímy znížiť výdavky.

Na aktivite pracuje 7 tímov (3až 4 žiaci v tíme). Každý tím bude mať k dispozícii zariadenie s pripojením na internet, hárok papiera, fixu, papiere A4 a pero.

Vedúci každého tímu si vylosuje jeden lístoček na ktorom bude uvedená oblasť, v ktorej majú žiaci nájsť spôsoby, ako ušetriť výdavky:

- a) Na životnom štýle
- b) Na doprave a cestovaní
- c) Na energiách
- d) Pri nakupovaní potravín

- e) Na komunikácii
- f) Pri nakupovaní oblečenia, obuvi, kozmetiky, darčkov
- g) Pri financiách a bankových poplatkoch.

Najprv pomocou brainstormingu žiaci v tímoch hľadajú ako ušetriť v danej oblasti.

V ďalšej časti aktivity žiaci hľadajú na internete aspoň 10 spôsobov, ako ušetriť v danej oblasti a získané informácie si zaznamenávajú.

Po uplynutí časového intervalu hovorcu tímu ostatných informuje o tom, ako ušetriť v danej oblasti. Na záver diskutujeme o tom, ktoré spôsoby šetrenia výdavkov sú pre žiakov nové a zaujímavé a ktoré naopak poznajú a využívajú v praxi.

Vyskúšali sme ešte jednu aktivitu, ktorej veľkou výhodou je časová nenáročnosť. Dá sa zvládnuť za 30 minút.

Žiaci si individuálne napíšu zoznam 13 elektrospotrebičov, ktoré fungujú na princípe využitia elektrickej energie.

Na vyzvanie vyberú a škrtnú 3 elektrospotrebiče, bez ktorých by sa mohli zaobísť bez najmenších problémov, teda ktoré spotrebiče by najradšej obetovali v prípade náhleho nedostatku energie. Potom každý žiak zakrúžkuje 3 elektrospotrebiče, ktoré považuje za najdôležitejšie, teda týchto by sa vzdal úplne nakoniec.

Žiaci vytvoria štvorice a každá štvorica potom vyberie za svoj tím najdôležitejšie elektrospotrebiče. Popri tom žiaci diskutujú a vyvracajú si rozdielne názory, mali by sa však zhodnúť na 3 veciach. Na záver spoločne za celú triedu vyberieme 3 elektrospotrebiče, bez ktorých si žiaci nevedia predstaviť svoj život. Dialóg a argumenty by mali rozhodovať viac ako hlasovanie.

Opäť ide o tému s hod notovým presahom, lebo umožňuje diskutovať o prioritách v rámci skupiny i v rámci celej triedy.

Situácie sa môžeme alternovať a pýtať sa aj napríklad ktorú z troch vyškrtnutých elektrospotrebičov by boli žiaci ochotní darovať človeku či rodine v núdzi.

Taktiež to môže byť spojené aj s tým aby žiaci doma zistili, aké elektrospotrebiče majú doma a akú spotrebu majú. Zväčša je tento údaj uvedený na elektrospotrebiči alebo je ho možné nájsť na internete.

C) Aktivity uvedené v tejto správe sú v poradí oblíbenosti. Ide rovnako o poradie od časovo najnáročnejšej po polhodinovú aktivitu.

Konštatujeme, že vytvorením banky úloh finančnej gramotnosti, ktoré skúsime najskôr my sami členovia pedagogického klubu pomôžeme rozvoju finančnej gramotnosti tak, že zjednodušíme prístup k hotovým aktivitám a s ich metodickým postupom a didaktickým overením pre ostatných kolegov našej školy. Aktivitu na finančný plán triednej akcie sme zatiaľ nevyskúšali. Je komplexná a vyžaduje dobré plánovanie a organizáciu. Stále ju považujeme za atraktívnu pre žiakov.

Na šiestom stretnutí sme pokračovali v zostavovaní úloh pre triednych učiteľov.

Aktivity boli použité zo špeciálnej edície N Magazínu venovanému finančnej gramotnosti s názvom Finančná gramotnosť v kríze. Taktiež aj samotné doplnené texty a pracovné listy boli použité z tejto edície N Magazínu a tvorili online prílohu, ktorá sa po naskenovaní QR kódu sprístupnila pre učiteľov.

Prvá predstavená aktivita mala názov Tvorcovia zázrakov a bola zameraná na rozhodovanie pre správne ciele, potreby a túžby. Aktivita pomáhala žiakom uvažovať nad svojimi rozhodnutiami a následkami. Triedny učiteľia hodnotili túto aktivitu pre žiakov pozitívne, nakoľko pre žiakov bol zaujímavý najmä zoznam tvorcov zázrakov, z ktorého si mali možnosť vyberať buď v pozitívnej voľbe alebo negatívnej. Zoznam bol uvedený v prílohe pracovného listu.

Druhou predstavenou a ponúknutou aktivitou bola aktivita s názvom Finančný plán na triednu udalosť.

Aktivita mala žiakom pomôcť pri zostavovaní rozpočtu na akúkoľvek triednu akciu ako je školský výlet, stužková slávnosť, alebo akúkoľvek školskú udalosť. Cieľom aktivity bolo zistiť finančný cieľ, pripraviť školské podujatie podľa vlastného výberu, zistiť výšku výdavkov na udalosť, vypočítať potrebu zdrojov príjmov, vytvoriť finančný plán a určiť prostriedky, ako tento cieľ dosiahnuť. Túto aktivitu použili najmä triedny učiteľia štvrtého ročníka, ktorí tento rozpočet nechali zostaviť na stužkovú slávnosť, alebo len pre spomienkové predmety pre triedu ako oznamká, poháre, stužky, pamätníky a pod. Triedy si to zabezpečovali samostatne a taktiež zabezpečovali vyúčtovanie pre celú triedu. Aktivitu využili aj triedny učiteľia ostatných ročníkov na zostavenie rozpočtu na triedne výlety organizované v júny. Toto triedny učiteľia hodnotili pozitívne nakoľko pri tejto aktivite žiaci

pochopti, že je náročné v aktuálnej situácii pri neustále rastúcich cenách vybrať a zostaviť rozpočet na výlet a splniť a naplniť očakávania celej triedy.

Treťou ponúknutou aktivitou bola aktivita s názvom Ako obmedziť výdavky. Cieľom aktivity bolo zamyslieť sa nad otázkami či chceme mať viac peňazí v peňaženke? Je dobré riadiť sa pravidlami múdreho hospodára? Cieľom bolo nájsť rady ako ušetriť na životnom štýle, na doprave a cestovaní, na energiách, pri nakupovaní potravín, pri komunikácii, nakupovaní oblečenia, obuvi, kozmetiky či darčiekov, na financiách a bankových poplatkoch.

Triedny učiteľ ako prvý postreh uvádzali možnosti doplnenia konkrétnych oblastí, kde by sa dalo obmedziť výdavky, ušetriť. Ďalšou pripomienkou bolo aby sa jednotlivé oblasti ešte viac rozdelili na konkrétnejšie časti. Na doplnenie oblastí boli uvedené napr. zážitky, zábava, internetové obchody (nakupovanie), nakupovanie – aplikácie a hry, dovolenka, dopravné prostriedky, poistenia, úvery, štúdium a pod. Samozrejme je na triednom učiteľovi a aj to ako veľmi pozná svoju triedu aby im tieto oblasti doplnil. Taktiež je možné prepojiť to s aktivitou, kde žiaci robia rozpočet na školskú akciu alebo udalosť a tam hľadať oblasti kde by mohli ušetriť a tak zefektívniť výdavky.

Na inšpiráciu a na dopyt učiteľov doplníme zopár konkrétnych stratégií, ktoré žiakom ale aj nám by mohli pomôcť ušetriť peniaze. Tieto stratégie taktiež vyberáme zo špeciálnej edície N Magazínu z roku 2020.

- 1) Metóda prísneho stráženia rozpočtu – na konci mesiaca si vizualizovať, ako sme míňali svoje peniaze. Najlepšie cez jednoduchý graf, tabuľku, alebo len si jednotlivé položky napísať na papier. Potom následne zhodnotiť, na akých položkách si môžete dovoliť ušetriť.
- 2) Prasiatková metóda – ak využívame hotovostné platby, tak môžeme výdavok hodiť do pokladničky. Ak využívame platby kartou, môžeme si dať platby zaokrúhľovať smerom nahor a to zaokrúhlenie si poslať na sporiaci účet.
- 3) Metóda „najprv zaplatím sebe“ – podstatou tejto metódy je odložiť si peniaze na šetrenie hneď ako vám príde výplata.
- 4) Metóda snehovej gule – ak máte niekoľko dlhov, skúste na ich splatenie využiť metódu snehovej gule. Jej hlavnou ideou je čo najrýchlejšie splatiť menšie dlhy, aby ste sa mohli sústrediť na tie väčšie.

- 5) 10 % alebo pravidlo 50/20/30 – osvojíte si základný princíp šetrenia – 10% z čistého príjmu by ste si mali odložiť. 50% by malo ísť na nevyhnutné výdavky ako bývanie, strava, energie, oblečenie, cestovné, benzín, drogéria a pod. 20% by sme mali investovať, 30% je na vaše koníčky, voľný čas či iné radosti.
- 6) Mesiac bez výdavkov – nemiňte peniaze na nič iné okrem nevyhnutnosti ako bývanie a strava.
- 7) Obáľková metóda – vytvoríte si obálky a kategóriami (potraviny, drogéria, oblečenie, domácnosť, voľný čas...). Do týchto obálok si na začiatku mesiaca vložíte konkrétny obnos hotovosti a nemiňte viac. Všetko, čo vám na konci mesiaca zostane, presuňte na sporiaci účet, sporenie.
- 8) Mobilné aplikácie – aplikácie umožňujú ľahko si nastaviť týždenné, mesačné, ročné finančné limity a po ich prekročení vás aplikácia upozorní.

Je na každom jednotlivcovi, aby sa pre niektorú stratégiu rozhodol.

Ďalšiu aktivitu, ktorú sme triednym učiteľom ponúkli je aktivita zameraná na spotrebu a šetrenie energiami .Považujeme za dobré sa nad touto tematikou zamyslieť a so žiakmi o nej diskutovať či už len pouvažovať je v dnešnej energeticky nestálej a drahej dobe o spotrebe elektrickej energie a šetrení na nej. Dôležité bolo aby si žiaci uvedomili koľko elektrickej energie spotrebujú, kde sa dá ušetriť a aké spotrebiče sú najnevyhnutnejšie. Triedny učiteľia ako prínos hodnotili, že si žiaci uvedomili koľko energie dokážu spotrebovať či už jednotlivé elektrické spotrebiče alebo domácnosť ako celok, alebo žiaci sami.

- Odporúčame ešte jedno odporúčanie, nakoľko vnímame a aj v médiách je to stále viac a viac zdôrazňované a to úspory a šetrenie. Ponúkame metódu 10:20:30:40.
- 10% z mesačného príjmu by malo odchádzať na vytvorenie rezervy, určenej na nepredvídané udalosti
- 20% príjmu by malo slúžiť na ochranenie príjmu v rodine prostredníctvom poistenia a vytvorenie dlhodobých investícií.
- Maximálne 30% príjmov by malo ísť na splátky úverov
- Posledných 40% by malo slúžiť na bežnú spotrebu.
- Vyhýbajte sa nevýhodným úverom, plánovaním svojich výdavkov si môžete v živote naplniť oveľa viac cieľov.
- Najviac zo všetkého si však treba dať pozor na vlastnú disciplínu!

Po vzájomnej konzultácii s triednymi učiteľmi, nakoľko žiaci nedisponujú veľkými čiastkami a príjmami prikladáme ešte aktivitu s názvom:

➤ **Oplatí sa sporiť v malých čiastkach?**

Cieľom aktivity je získať informácie o sporiacich produktoch a porovnávať podmienky na sporiacich účtoch, na webových stránkach, vedieť sa správne rozhodnúť, či sa oplatí pravidelne sporiť aj malé čiastky.

Pri tejto aktivite je nevyhnutné mať internetové pripojenie pre každého žiaka, či už cez mobilný telefón alebo počítač či tablet plus pracovný list pre každého žiaka.

Postup:

- 1) Oboznámiť žiakov s aktivitou a rozdať im pracovné listy.
- 2) Žiaci majú za úlohu vyriešiť úlohy z pracovného listu.
- 3) Potom si dvojice žiakov porovnávajú vyriešené úlohy.
- 4) Na konci hodiny vyzve učiteľ dobrovoľníkov, aby predstavili svoje finančné ciele, na aké by boli ochotní sporiť.

Pracovný list :

„Babka k babce, budú kapce.“

slovenské príslovie

Sporenie. Je základným stavebným kameňom bohatstva. Čím skôr so sporením začnete, tým viac sa vaše úspory zhodnotia. Vypočítajte si, koľko môžete získať, pri sporení aj malých čiastok. A prečo sporiť? Lebo najväčším nepriateľom vašich peňazí je inflácia. Znižuje reálnu hodnotu vašich peňazí na bežnom účte i v hotovosti. Sporenie nie je nástroj ako zbohatnúť, ale ako si plánovať výdavky, myslieť na budúcnosť (sporenie na konkrétny cieľ) a ako si vytvárať rezervu „na horšie časy“.

Úlohy:

1. Porovnajte si možnosti sporenia. Na porovnanie bankových produktov slúžia rôzne webové stránky. Na riešenie tejto aktivity použite stránku <https://peniaze.sme.sk/sporenie>

2. Teraz vyplňte tabuľku.

Ako často budete vkladat'?	Suma, ktorú chcete sporiť	Na koľko rokov?	Nasporená suma na sporiacom účte
mesačne	20 €	5	
mesačne	20 €	10	
mesačne	20 €	15	
mesačne	20 €	20	
jednorázovo	500 €	5	
jednorázovo	500 €	10	
jednorázovo	500 €	15	

3. Predpokladajme, že dnes ste dovърšili plnoletosť a na narodeniny ste dostali od celej rodiny spolu 3 300 eur. Ak by ste celú sumu jednorazovo vložili na sporiaci účet, akú sumu by ste získali po 10 rokoch sporenia? O koľko eur by bola táto suma vyššia na sporiacom účte v porovnaní so situáciou, že by ste si peniaze odložili „do ponožky“?

4. Ako sa rozhodnete? Budete si sporiť? Akú čiastku peňazí a na akú dlhú dobu?

5. Aký finančný cieľ si chcete splniť takýmito nasporenými peniazmi?

Stretnutie sme ukončili spoločnou diskusiou, kde sme zdieľali spoločné dojmy a skúsenosti s týmito témami.

Na ďalšom siedmom stretnutí sme sa snažili zozbierať a zdieľať skúsenosti z využívania aktivít a metód. Diskutovali sme o potrebe vzdelávania členov pedagogického klubu, hľadali sme silné a slabé stránky v danej problematike finančnej gramotnosti a možnosti ďalšieho vzdelávania.

V úvode pripomenul Mgr. Bednárík závery a odporúčania z minulého stretnutia, zároveň reflektoval svoje skúsenosti s využitím metód pri rozvoji finančnej gramotnosti na triednických hodinách. Vyjadril sa, že sa niektoré z nich veľmi osvedčili, žiaci jeho triedy 1.c momentálne plánujú triedny výlet, na ktorý je potrebné pripraviť sa aj finančne. Rovnako sa vyjadrila aj Mgr. Andrea Ďurašová, ktorá uviedla aj problematiku šetrenia finančných prostriedkov na stužkovú slávnosť. Zároveň odskúšali aj niektoré z už skôr spomínaných

metód na svojich triednických hodinách. Pani Ďurašová reflektovala aj využitie pravidiel debaty podľa Slovenskej debatnej asociácie.

Mgr. Bednárík uviedol hlavnú tému stretnutia a tou je ďalšie vzdelávanie členov pedagogického klubu finančnej gramotnosti. Uviedol, že momentálne je dosť náročné nájsť vhodnú ponuku vzdelávania pre pedagogických zamestnancov v danej problematike. Preto navrhol, aby si spoločne ako členovia klubu spravili SWOT analýzu svojich kompetencií v oblasti finančnej gramotnosti. Analýza SWOT kompletizuje a zoraďuje vnútorné silné a slabé stránky, vonkajšie príležitosti a hrozby podľa dôležitosti. Najprv sme všetci mali priestor, aby sme si jednotlivo vypracovali svoju osobnú SWOT analýzu. Po uplynutí 20 minút sme si ich postupne jednotlivo vyhodnotili. Pán Bednárík uviedol, že k jeho silným stránkam patria: dlhoročné skúsenosti s vyučovaním a prípravou žiakov na maturitu z ekonomiky, rôzne druhy ekonomických súťaží a finančnej či ekonomickej olympiády. Zároveň jeho žiaci dosahujú vynikajúce výsledky. V rámci vyučovania prejavuje vysokú mieru kreativity. Rád skúša nové formy a metódy vyučovania. K silným stránkam pani Ďurašovej patrí, že ovláda na úrovni C2 anglický jazyk, čo jej umožňuje vyhľadávať informácie v tomto jazyku. Zároveň je veľmi otvorená využívaniu moderných metód vyučovania a tento školský rok sa stala koordinátorkou debatného klubu na našej škole. Zároveň sa so žiakmi zapája do Olympiády kritického myslenia, kde dosiahla spolu s našimi žiakmi úspechy. P. Lazorová za svoje silné stránky považuje dlhoročnú prax a skúsenosti nielen v učení občianskej náuky, ale aj v kariérovom poradenstve. Ku slabým stránkam zaradila to, že zvykne sklznúť do dlhoročnej rutiny a učí viac menej tradičnými metódami. Radšej by chcela začať vyučovať viac inovatívne. V oblasti finančnej gramotnosti sa spolu s pani Ďurašovou necítia dostatočne vzdelané, to považujú za svoju slabú stránku a zároveň v tom vidia možnosť na zlepšenie sa. Rady by absolvovali nejaké vzdelávanie poskytované externou vzdelávacou inštitúciou, ak by to bolo možné. Bohužiaľ, štátne inštitúcie ako je napríklad Metodicko-pedagogické centrum nič podobné neponúka. Aj keď minister školstva odporúča, aby sa finančná gramotnosť na školách mohla učiť ako prierezová téma v rámci rôznych predmetov. „Nie je vylúčené, aby si základné a stredné školy vytvorili samostatný predmet "finančná gramotnosť" v rámci disponibilných hodín.“ Vyhlásil to minister školstva Branislav Gröhling (SAS) v uplynulom týždni počas tradičnej hodiny otázok v pléne Národnej rady (NR) SR. "Pridávanie nového predmetu zameraného na finančnú gramotnosť do štátnych vzdelávacích programov vzhľadom aj na dôležitosť prierezových tém, ktorých máme veľmi veľa, budeme diskutovať v rámci kurikula," povedal minister školstva. Rozvoj

finančnej gramotnosti má priniesť aj reforma obsahu vzdelávania. Aj na tento účel vytvorili pracovnú skupinu pozostávajúcu z približne 300 riaditeľov a učiteľov škôl, ktorí debatujú o prierezových témach medzi jednotlivými predmetmi. "Finančná gramotnosť by mala byť súčasťou tohto národného kurikula, pričom táto oblasť sa implementuje, podobne ako aj v iných krajinách, v rôznych vyučovacích predmetoch," doplnil minister. Našli sme iné možnosti vzdelávania, ktoré sú ale poskytované za finančnú úhradu. Príkladom sú vzdelávacie programy organizácie Junior achievement. Niektoré z nich absolvoval Mgr. Bednárík a mal s nimi pozitívnu skúsenosť. Príkladom je program aplikovaná ekonómia. Cieľovou skupinou inovačného vzdelávania Aplikovaná ekonómia je učiteľ v podkategórii podľa § 20 zákona 138/2019 Z. z.: učiteľ strednej školy. Obsahovým zameraním inovačného vzdelávania v súlade s § 55 ods. 1 písm. a), zákona 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov je rozšíriť, prehĺbiť a inovovať profesijné kompetencie a zručnosti učiteľa v oblasti rozvoja podnikavosti a iniciatívnosti a oblastí podnikania a ekonómie a ich implementácie do výchovno-vzdelávacieho procesu.

Obsahové zameranie:

Vedieť používať vo výchovno-vzdelávacom procese inovatívne a motivujúce metódy, ktoré vytvárajú predpoklad pre pochopenie základných ekonomických pojmov a vzťahov.

Získať poznatky, didaktické nástroje a praktické príklady vzdelávania žiakov potrebné pre zvyšovanie zručností pre lepšiu zamestnateľnosť, rozvoj samostatnej a tímovej práce, schopnosti riešiť problémy, identifikovať, navrhnúť a rozvíjať svoj vlastný nápad.

Zvýšiť odbornú spôsobilosť v oblasti komunikačných zručností, prezentácie a sebareprezentácie, ako súčasť zručností pre 21. storočie a súčasť rozvoja podnikavosti a iniciatívnosti. Je možné sa prihlásiť do 30.6. 2022 a vzdelávanie by začalo budúci školský rok. Cieľom inovačného vzdelávania je prehĺbenie, rozšírenie a inovácia profesijných kompetencií potrebných na výkon pracovnej činnosti v príslušnej kategórii, alebo v podkategórii pedagogického zamestnanca v oblasti získavania informácií a najnovších poznatkov z oblasti rozvoja podnikavosti a iniciatívnosti, ekonomického myslenia a základov ekonómie. Absolvent vie definovať, vysvetliť a sprostredkovať ekonomické pojmy na príkladoch s využitím praktických metód, aplikovať vo výchovno-vzdelávacom procese moderné vzdelávacie prvky – zážitkové vzdelávanie, IT technológie, projektové vyučovanie v súlade so zameraním inovačného vzdelávania, aplikovať základné ekonomické princípy do hospodárskych operácií, analyzovať produktivitu a náklady, rozvíjať u žiakov

zručnosti potrebné pre proaktívne riadenie projektov (schopnosť plánovať, organizovať, riadiť, viesť a poverovať, analyzovať, hodnotiť), využiť svoje nadobudnuté tzv. mäkké zručnosti a k nim viažuce sa nástroje v ich aplikácií pre tvorbu a prezentáciu nových podnikateľských nápadov v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov.

Vzdelávanie pre učiteľov v programe Aplikovaná ekonómia je navrhnuté pre potreby učiteľov stredných škôl rôznych typov a dáva pedagógom k dispozícii poznatky, informácie a praktické didaktické nástroje na iný typ prípravy študentov potrebných pre uľahčenie ich budúcej profesijnej orientácie, prostredníctvom schváleného voliteľného, či nepovinného predmetu aplikovaná ekonómia, ktorého odborným garantom je organizácia Junior Achievement Slovensko, n.o.

Jeho základnou a dôležitou charakteristikou je to, že pomáha škole rozvíjať a podporovať kľúčové kompetencie žiakov, ktoré sú nevyhnutné pre ich úspešný vstup na trh práce a do života. Celý vzdelávací program je rozpracovaný na obdobie maximálne 12 mesiacov s časovou dotáciou 66 hodín.

Potom ešte koordinátor klubu pre finančnú gramotnosť uviedol, že budúci školský rok by sme mali absolvovať vzdelávanie na tému prehlbovania finančnej gramotnosti cez projekt zvýšenie kvality vzdelávania v Gymnáziu sv. Moniky v Prešove zlepšením čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti. Obe členky sa zhodli na tom, že aj samotná účasť na projekte je vzdelávaním. Predovšetkým oceňujú, že sa mali možnosť oboznámiť s modernými metódami a ich využitím v praxi.

Na ôsmom stretnutí sme sa zamerali na aktivity pre starších žiakov našej školy a hlavne na zistenie úrovne vedomostí u žiakov. Vo vybraných aktivitách majú aplikovať už to, čo sa naučili, alebo dozvedeli počas predchádzajúcich rokov. Aktivity sme vybrali zo špeciálnej edície Denníka N s názvom Finančná gramotnosť v kríze vydaného v roku 2020.

Po spoločnej konzultácii sme navrhli aktivitu na zopakovanie a zistenie úrovne nadobudnutých vedomostí a zručností z oblasti investovania. Cieľom aktivity je vedieť získať informácie o možnostiach investovania získaných peňažných prostriedkov, ktoré momentálne nepotrebuje, ale budete ich potrebovať až o 5-6 rokov, keď žiaci skončia vysokú školu. Ďalším cieľom je zistiť, či predchádzajúcimi aktivitami nadobudli nejaké zručnosti v tejto oblasti. Aktivita môže slúžiť aj na feedback a reflexiu k predchádzajúcim témam.

➤ Aktivita – Darček na narodeniny

Postup:

1. Učiteľ rozdelí žiakov do tímov a oboznámi ich s aktivitou – tímová práca prinesie väčšie spektrum nápadov a postrehov, žiaci sa navzájom inšpirujú a hlavne spolupracujú.
2. Potom učiteľ rozdá žiakom pracovný list.
3. Členovia tímov riešia uvedené úlohy v pracovnom liste.
4. Na konci aktivity hovorcovia jednotlivých tímov prezentujú svoje riešenia investícií. Môžu to v prípade dostupnosti PC spracovať aj vo forme prezentácie. Samozrejme členovia tímov sa môžu po vzájomnej dohode dopĺňať.

Prikladáme aj pracovný list k danej aktivite, ktorý tvorí súčasť Denníka N.

Pracovný list č. 6.5 – Darček na narodeniny

Hľadáte najvýhodnejší spôsob investovania?

Martin Centík dostal pri príležitosti dosiahnutia plnoletosti od rodičov, starých rodičov a krstných rodičov spolu 1 500 €. Pretože dosiahol vek dospelosti a v škole sa finančne vzdelával, darcovia nechali na ňom, aby sa rozhodol, čo s uvedenou sumou peňazí urobí. Pomôžte Martinovi správne investovať získané finančné prostriedky!

Úlohy:

6. Vymenujte čo najviac spôsobov, kde môže Martin investovať. Informácie zapíšte do tabuľky:

Druh investície	Výhody	Nevýhody

Porovnajte výhody a nevýhody jednotlivých druhov investície a usporiadajte ich od najvýhodnejšej po najmenej výhodnú investíciu pre Martina. Svoje rozhodnutie odôvodnite!

Žiaci si pri tejto aktivite precvičia aj prezentačné schopnosti a hlavne úroveň finančnej gramotnosti.

Po samotnej prezentácii, môže učiteľ predstaviť aj zopár rád k investičnej činnosti a možnostiam.

Rady:

- Pri každej investícii treba zvažovať tri základné parametre : výnos, riziko, likviditu.
- Netreba zabúdať, že: „Nič vo svete nie je zadarmo.“ Vysoký výnos zvyčajne znamená aj vysoké riziko.
- Vyskúšajte si investovanie na malých sumách.
- Kupujte, keď je lacné a predávajte keď je drahé.
- Nepodliehajte panike.
- Inflácia ukrajuje z hodnoty úspor.
- Dodržujte investičný horizont.
- Rozkladajte investíciu. „Nikdy nedávajte všetky vajíčka do jedného košíčka“ – teda nikdy svoje peniaze neinvestujte do jedinej oblasti.

Po spoločnej diskusii sme sa zhodli, že starší žiaci v končiacich ročníkoch by sa mali zaoberať aj tematikou vlastného bývania, najmä preto, aby si uvedomili jeho hodnotu a svoje možnosti. Dospeli sme k tomuto záveru po aplikácii a vyskúšaní si predchádzajúcich aktivít,

ale aj preto, že cena nehnuteľností v súčasnej dome rapídne rastie a preto kúpa nehnuteľnosti je stále väčší a väčší záväzok voči zodpovednému prístupu k peniazom. Preto predkladáme aj aktivitu a názvom Dost' bolo bývania s rodičmi.

- Aktivita – Dost' bolo bývania s rodičmi!

Postup :

1. Učiteľ rozdelí žiakov do tímov a oboznámi ich s aktivitou.
2. Každý tím dostane od učiteľa pracovný list. Úlohy pre tímy sú uvedené v pracovnom liste.
3. Na konci aktivity hovorcovia jednotlivých tímov prezentujú získané informácie, ktoré spracovali vo forme prezentácie alebo na flipchart.

V tejto aktivite sa využíva skupinová, tímová práca, ktorú je treba vo väčšej miere aplikovať najmä po dvoch rokoch online sveta vo vyučovaní. Žiaci si musia opäť získať kompetenciu tímovej spolupráce. Prikladáme aj prílohu pracovného listu.

Pracovný list č. 7.1 – Dost' bolo bývania s rodičmi!

„Láska, dlžoba a smrad sa nedajú zatajiť.“

slovenské príslovie

Bývanie. Základná ľudská potreba je mať strechu nad hlavou. Chcete v budúcnosti bývať s rodičmi? Či už bude vaša odpoveď kladná alebo záporná, v každom prípade budete potrebovať peniaze na kúpu bytu či domu alebo na rekonštrukciu bytu (domu) rodičov.

Úlohy:

1. Rozhodli ste sa, že sa osamostatníte a kúpите si vlastné bývanie. Nájdite si ponuku nejakej realitnej kancelárie vo vašom meste alebo okolí a vyberte si vhodný byt. Použiť môžete napríklad ponuku z webovej stránky www.nehnuteľnosti.sk. Zistite si cenu bytu.
2. Pomocou online hypotekárnej kalkulačky zistíte výšku mesačnej splátky a celkovú sumu, ktorú za hypotéku zaplatíte. Zistené údaje zapíšete do tabuľky. Použiť môžete napríklad tieto kalkulačky:
 - a. <https://www.financnahitparada.sk/>
 - b. <https://totalmoney.sk/>
 - c. <https://ekonomika.sme.sk/kalkulacky/hypotekarna-kalkulacka.php>

Hodnota bytu	Výška hypotéky	Doba splácania	Fixácia	Úroková miera	Mesačná splátka	Zaplatené celkom	Preplatenie
		10 rokov	1 rok				
		10 rokov	3 roky				

		10 rokov	5 rokov				
		20 rokov	1 rok				
		20 rokov	3 roky				
		20 rokov	5 rokov				
		30 rokov	1 rok				
		30 rokov	3 roky				
		30 rokov	5 rokov				

3. Ako sa rozhodnete? Zdôvodnite svoj výber!

4. Vypočítajte výšku potrebných úspor, ktoré potrebujete na kúpu bytu, keďže v súčasnosti sa neposkytujú úvery na bývanie vo výške 100 %.

Po predstavení týchto aktivít sme otvorili diskusiu k potrebám nášho klubu. Neustále vidíme priestor v profesijnom raste, vzdelávaní a vo vzájomnom myšlienkovom obohacovaní sa nakoľko každý člen klubu vyučuje tieto témy svojím štýlom a predkladá ich žiakom iným spôsobom a pri iných témach, každý člen klubu má vlastné skúsenosti ktoré do daných tém vkladá a tak ich obohacuje.

Na konci stretnutia vedúci klubu Mgr. Dávid Bednárík poďakoval členom klubu za ochotu a mnohé dôležité postrehy z pedagogickej praxe, ktorými sa vzájomne inšpirujeme v týchto náročných časoch, nielen ekonomických ale aj spoločenských.

Na deviatom stretnutí sme sa venovali hodnoteniu našej spolupráce s inštitúciami, úspešnosti našich žiakov na súťažiach. Taktiež sme diskutovali o možnostiach zapájania sa do rôznych aktivít, ktoré sú škole ponúkané. V súlade s plánom stretnutí pedagogického klubu pre finančnú gramotnosť sme sa zaoberali témou: vyhľadávať možnosti spolupráce. Úlohou bolo zhodnotiť spoluprácu s nadáciami, finančnými inštitúciami, hľadanie nových možností spolupráce.

V úvode pripomenul Mgr. Bednárík závery o odporúčania z minulého stretnutia, zároveň uviedol hlavnú tému stretnutia. V rámci projektu Zvýšenie kvality vzdelávania v Gymnáziu sv. Moniky v Prešove zlepšením čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti so žiakmi, ktorí maturovali z ekonomiky a občianskej náuky sa s dvoma

skupinami zúčastnil na workshopoch Národnej banky Slovenska v Košiciach s názvom 5 peňazí. Jednalo sa o prvé dva prezenčné moduly pre stredné školy.

Prvý bol zameraný na neformálne vzdelávanie na tému „Príjem a práca“. Je určený pre žiakov stredných odborných škôl a gymnázií. Jeho cieľom je žiakom priblížiť svet práce a peňazí zážitkovým a interaktívnym spôsobom. Vzdelávací program v trvaní 180 minút žiakom ponúka lepšie pochopiť súvislosti medzi svojimi záujmami a silnými stránkami v kontexte výberu budúceho povolania. Počas vzdelávania si žiaci vyskúšali rolu svojho preferovaného povolania, za ktorú získajú mzdu. Naučili sa orientovať v pojmoch superhrubá, hrubá a čistá mzda a dozvedeli sa o základoch daňovo-odvodového systému na konkrétnych príkladoch zo Slovenska i zo zahraničia. Praktickú časť vzdelávania tvorí skupinová práca. Príprava rodinného rozpočtu vytvorí priestor na nácvik realizácie finančných rozhodnutí v kategóriách bývanie, strava, doprava a pod. Modul je presne zameraný na dosiahnutie cieľov Národného štandardu finančnej gramotnosti 1.2. Zúčastnení žiaci boli s priebehom a obsahom stretnutia veľmi spokojní. Neskôr sa zúčastnili aj 2. modulu, ktorého témou bolo Finančné plánovanie. Toto neformálne vzdelávanie na je pokračovaním prvého modulu „Príjem a práca“. Aj tento modul je vedený zážitkovou formou. Je určený len pre žiakov stredných odborných škôl a gymnázií. V tomto module žiaci využili svoje doterajšie pracovné skúsenosti a zamysleli sa nad použitím svojich príjmov. Pomocou individuálnych a skupinových aktivít si uvedomili rozdiel medzi túžbami a cieľmi. Súčasťou vzdelávania bolo vytvorenie časovej osi vlastných cieľov s prepojením na ich finančné plánovanie. To môže byť v závislosti od cieľov krátkodobé, strednodobé a dlhodobé. Aj toto vzdelávanie napĺňa ciele Národného štandardu finančnej gramotnosti. Po absolvovaní oboch workshopov boli žiaci veľmi spokojní a motivovaní.

Mgr. Bednárík sa ďalej so žiakmi zúčastnil na súťažiach: finančná a ekonomická olympiáda a generácia euro. Finančnú olympiádu organizuje nadácia PARTNERS pod hlavičkou edikatívneho projektu Deň finančnej gramotnosti. Jedná sa o finančno-vedomostnú súťaž pre stredné školy, ktorá ponúka stredoškólakom možnosť otestovať a porovnať si úroveň svojej finančnej gramotnosti a zároveň získať atraktívne výhry pre seba i pre svoju školu. Do súťaže sa môže zapojiť každý žiak strednej školy a 8- ročného gymnázia na Slovensku. Stačilo sa online prihlásiť. Prebehla v 3 kolách. Prvé bolo otvorené kolo 02. 11. 2021 o 12.00 hod. – 02. 02. 2022 o 23.59 hod. Druhé bolo uzavreté kolo súťaže – 22. 02. 2022 o 00.00 hod. – 06. 04. 2022 o 23.59 hod a posledné bolo finálové kolo súťaže. V prvých dvoch kolách, ktoré prebehnú formou online testu, môžu študenti používať akékoľvek dostupné

pomôcky. Vo finálovom kole, ktoré sa organizuje prezenčnou formou, je študent odkázaný už iba na svoje finančné vedomosti. Žiaci našej školy v tomto školskom roku postúpili iba do druhého kola.

Ďalšou súťažou, ktorú naši žiaci absolvovali bola ekonomická olympiáda. Je to celoslovenská súťaž v znalostiach z ekonómie a financií, ktorá je určená študentom stredných škôl. Svojím poňatím prispieva k ďalšiemu rozvoju kľúčových schopností a znalostí študentov v tomto odbore. Otázky do súťaže a koncepciu Ekonomickej olympiády spoluvytvárajú ekonómovia a odborníci z inštitútu INESS, Národnej banky Slovenska, Slovenskej ekonomickej spoločnosti, Ekonomickej fakulty UMB, Ekonomickej univerzity, Inštitútu ekonomického vzdelávania (INEV) a Českej národnej banky. Cieľom Ekonomickej olympiády je vyhl'adávať medzi slovenskými stredoškólákmi nadaných budúcich ekonómov a následne ich podporovať v rozvoji, vytvoriť im dobrý odrazový mostík pre ďalšie štúdium, prax a kariéru. Celonárodná ekonomická súťaž ich prepojí s ekonómami a expertmi, ktorí môžu študentov následne inšpirovať a podporovať na študijnej a kariérnej ceste. Súťažiaci majú možnosť byť prijatí na vysokoškolské štúdium vybraných partnerských univerzít bez prijímacích skúšok, navyše môžu vyhrávať stáže a hodnotné ceny, ktoré Ekonomickej olympiáde poskytujú partneri projektu. Ide o postupovú súťaž, súťažiaci teda začínajú v školskom kole, ak je úspešný postupuje do krajského kola a ďalej do finále (tento postup je záväzný a nedá sa obísť ani skrátiť). V jednotlivých kolách súťaže účastníci riešia test s uzavretými a otvorenými otázkami. Žiaci našej školy obsadili 4. a 9. miesto na krajskom kole a zároveň boli vďaka tomu prijatí bez prijímacích skúšok na ekonomickú fakultu technickej univerzity v Košiciach.

Poslednú súťaž, ktorej sa zúčastnili naši žiaci bola Generácia Euro. Prebieha každý rok, priblíži študentom stredných škôl význam menovej politiky a jej väzbu na hospodárstvo ako celok. Prostredníctvom informácií o funkcii menovopolitických nástrojov, predovšetkým rozhodnutí o úrokových sadzbách, a na základe niektorých údajov, ktoré má k dispozícii Rada guvernérov Európskej centrálnej banky (ECB), si študenti vytvoria predstavu o úlohe centrálnej banky. Cieľom súťaže je tiež rozšíriť povedomie študentov o Eurosysteme a prehĺbiť ich všeobecné poznatky o svete financií.

Súťaž pozostáva z troch samostatných kôl – online kvíz, zadanie a prezentácia. Na záver súťaže sa v ECB vo Frankfurte nad Mohanom uskutoční finále európskych a medzinárodných škôl - záverečné odovzdávanie cien na európskej úrovni. Na súťaži sa

môžu zúčastniť tímy študentov stredných škôl zo zúčastnených krajín eurozóny a niektorých medzinárodných a európskych škôl v eurozóne. V jednotlivých zúčastnených krajinách súťaž organizujú príslušné národné centrálné banky. Študenti, ktorí sa chcú do súťaže zapojiť, musia mať v čase registrácie vek od 16 do 19 rokov. Vstup do súťaže nie je podmienený štúdiom konkrétneho predmetu. V tíme môže byť najviac päť študentov a jeden učiteľ. Všetci členovia tímu musia byť z rovnakej školy. Z tej istej školy sa však do súťaže môže prihlásiť viacero tímov. Naši žiaci si vytvorili tím, ale nedostali sa do užšieho výberu.

Použité zdroje:

- dostupné online: [online]. [cit. 2022-06_21]. URL:
<https://www.financnaolympiada.sk/#homepage>
- dostupné online: [online]. [cit. 2022-06_21]. URL:
<https://ekonomickaolympiada.sk/o-ekonomickej-olympiade/>
- dostupné online: [online]. [cit. 2022-06_21]. URL:
<https://www.generationeuro.eu/sk-sk/node/125>

Na poslednom desiatom stretnutí pedagogického klubu v tomto polroku, sme sa zamerali na hodnotenie a prínos práce pedagogického klubu. Sumarizovali sme ale aj navzájom povzbudzovali v našej práci. Tento školský rok sme už pracovali s poznatkami z minulého školského roka, kedy sme si prešli aktualizovaný *Národný štandard finančnej gramotnosti* aktualizovaný, a to s účinnosťou od 1. septembra 2017. Aktualizácia bola nevyhnutná z dôvodu neustále sa meniaceho finančného trhu. Národný štandard je dostupný aj s metodickým usmernením na <https://www.minedu.sk/17597-sk/narodny-standard-financnej-gramotnosti/>.

Počas roka sme sa na pedagogickom klube snažili pracovať podľa polročného plánu a vyhľadávať, študovať a pripravovať zaujímavé materiály, úlohy z finančnej gramotnosti, ktoré by sa dali použiť čo najširšie – ako na hodinách občianskej náuky, seminároch z ekonómie, tak na triednických hodinách. Databázu materiálov postupne rozširujeme a úlohy poskytujeme každému učiteľovi, ak prejaví záujem. Sami tieto aktivity overujem na hodinách a podľa potreby upravujeme a dopĺňame o metodické poznámky a celú databázu by sme radi upravili do formy že ju bude možné kedykoľvek použiť na hodinách s témami finančnej gramotnosti.

Po spoločnej diskusii sme zhodnotili tieto témy klubov za najprínosnejšie.

1. Vyhľadávanie online zdrojov na efektívne vyučovanie finančnej gramotnosti a prípravu
2. Zdieľanie skúseností s konkrétnymi aktivitami.
3. Preštudovanie si moderných výukových metód z knihy *Paula Ginnisa EFEKTIVNÍ VYUKOVÉ NÁSTROJE PRO UČITELE(Strategie pro zvýšení úspěšnosti každého žáka)* a príprava konkrétnych aktivít s jej použitím. Preštudovanie si aktivít z Magazínu Denník aN s tematikou finančnej gramotnosti, ktorej stav je popísaný ako „v kríze“.
4. Vytváranie pracovných listov na použitie na hodinách s triednym učiteľom, ktoré môžeme ponúknuť všetkým kolegom.

K záveru školského roka sme v súvislosti s náplňou činnosti klubu finančnej gramotnosti pozorovali aj tieto fenomény, ktoré sa objavili priebežne tento školský rok:

Komplexnosť ekonomických tém v štátnom vzdelávacom programe a zvýšený záujem žiakov sa o týchto témach viac dozvedieť (aj oni pozorujú a reflektujú témy o peniazoch, inflácii, ekonomickej kríze v médiách), nás priviedol k presvedčeniu, že si tieto témy vyžadujú aby boli dôkladne prebraté na hodinách OBN a preto sme sa rozhodli po prerokovaní predmetovou komisiou humanitných predmetov presunúť celý jeden tematický celok z ekonómie na začiatok ďalšieho školského roka nakoľko nebol prebratý v dôsledku nedostatku času. Ide o presun z konca druhého ročníka na začiatok tretieho ročníka. Zároveň si obdobie lockdownu a online vyučovania vyžiadali redukcii maturitných zadaní z ekonómie o niektoré témy (podnik, podnikateľská činnosť).

Tento polrok sme zaznamenali aj pozitívne reakcie kolegov na ponúkanú materiály (pracovné listy) na výučbu finančnej gramotnosti na triednických hodinách a na zoznam online zdrojov s podrobným popisom na výber pre vyučujúcich príbuzných predmetov.

Všímame si, že aj v médiách sa venuje viac pozornosti témam finančnej gramotnosti a pripomína sa, že je potrebné začať s osvetou už v školskom veku. Finančná gramotnosť sa stáva stále aktuálnejšou aj s nastupujúcou finančnou krízou, rastúcou infláciou a nedostatkom energií súvisiacim s momentálnou situáciou na globálnych trhoch a so situáciou na Ukrajine. Všetky tieto trendy prispievajú k zvýšenej potrebe venovať sa a aktualizovať témy, ktorým sme sa už venovali.

13. Závěry a doporučení:

- Postupne sa zamerat' na vzdelávanie triednych učiteľov a žiakov cez triednické hodiny
- Podporovat' rozvoj a vzdelávanie aj ďalších kolegov v oblastiach didaktiky a metód
- Vyhľadať a zapojiť sa do vzdelávania učiteľov vo využívaní inovatívnych metód vo vyučovaní
- Pokračovat' vo vyhľadávaní a aktualizácii ďalších aktivít, ktoré budú všestranne využiteľné ktorýmkoľvek kolegom
- Pokračovat' vo vzájomnej podpore a motivácii členov klubu
- Hľadať možnosti motivácie učiteľov ale aj žiakov k finančnému vzdelávaniu, rôznym súťažiam a aktivitám školy
- Využívať spätnú väzbu, hodnotenie a reflexiu, postrehy zo strany žiakov a na základe nich aktualizovat' aktivity podľa zistení
- Zdieľať skúsenosti v prípade použitia niektorej z metód
- Pri využitých metódach využívať spätnú väzbu od žiakov a tak zisťovat' ich efektivitu
- Pracovat' zo slovníkom finančnej gramotnosti a tak využiť viacero pojmov, ktoré sú neznáme alebo menej známe bežným spotrebiteľom a cez tieto metódy žiakov s nimi oboznamovat'.
- Zpracovávať postrehy z pedagogických klubov do následnej práce klubu
- Pokračovat' v zostavovaní databázy aktivizujúcich úloh, internetových vzdelávacích stránok, vzdelávacích videí a pod.
- Vzájomne sa podporovat' v pedagogickej praxi, aj v práci pedagogického klubu

14. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Dávid Bednárík
15. Dátum	03.07. 2022
16. Podpis	
17. Schválil (meno, priezvisko)	RNDr. Pavol Petrovský
18. Dátum	03.07. 2022
19. Podpis	